

МОНИТОРИНГ ИЗВЕШТАЈ ЗА РАБОТАТА НА КОМИСИЈАТА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА



Институт за човекови права



Auswärtiges Amt



HUMAN RIGHTS



**ЗАШТИТА ОД
ДИСКРИМИНАЦИЈА,
БУЛИНГ И ГОВОР
НА ОМРАЗА**

**КВАРТАЛЕН МОНИТОРИНГ ИЗВЕШТАЈ ЗА СЛЕДЕЊЕ НА РАБОТАТА
НА КОМИСИЈАТА ЗА СПРЕЧУВАЊЕ И ЗАШТИТА ОД ДИСКРИМИНАЦИЈА**

(период: октомври – декември 2021 година)

Наслов на проектот:

Заштита од дискриминација, булинг и говор на омраза

Спроведувач на проектот:

Институт за човекови права

Место и година на издавање:

Скопје, декември 2021 г.

Овој извештај е изработен со финансиска поддршка од Германската амбасада. Неговата содржина е одговорност на Институтот за човекови права и не ги одразува гледиштата на Германската амбасада или влада.

Законот за спречување и заштита од дискриминација ја уредува превенцијата и забраната од дискриминација, облиците и видовите на дискриминација, постапките за заштита од дискриминација, како и составот и работата на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација. „Во него се прошируваат основите, се менуваат и подобро се дефинираат поимникот и дефиницијата за дискриминација. Со новиот закон се професионализира Комисијата за заштита од дискриминација, која исто така ќе треба, освен на заштита, да работи и на превенција од дискриминација.“

Предмет на овој мониторинг извештај е **следење на работата на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација (КСЗД)** со цел прибирање податоци за состојбите со дискриминацијата. При следењето на работата на Комисијата, акцент е ставен на следниве критериуми за евалуација: **ефективност, транспарентност и отчетност.**

Овој извештај е изработен во рамки на проектот „Заштита од дискриминација, булинг и говор на омраза“, со поддршка од Германската амбасада во Скопје. Цел на проектот е да ја потенцира важноста во однос на спречување и заштита од дискриминација (со посебен фокус на следниве основи: сексуална ориентација, родов идентитет, социјална и родова нееднаквост), како и спречување и заштита од говор на омраза и „булинг“ – врсничко насилство меѓу средношколците.

Мониторинг извештаите се изготвени со прибирање информации и тоа:

- 1)** Следење на активностите на Комисијата за спречување и заштита од дискриминација (КСЗД) во однос на нејзините надлежности утврдени со Законот за спречување и заштита од дискриминација;
- 2)** Поднесување барања за слободен пристап до информации од јавен карактер;
- 3)** Следење информации објавени во медиумите кои се релевантни и се однесуваат на заштита од дискриминација, булинг и говор на омраза.

1.

ЕФЕКТИВНОСТ

Ефективноста, како мерка за обемот и квалитетот на преземените активности во работењето на Комисијата, кои имаат клучно влијание на поставените цели, согласно со законските надлежности на истата, ќе го даде степенот на придонес за постигнување на главната цел, а тоа е обезбедување на принципот на еднаквост, спречување и заштита од дискриминација во остварувањето на човековите права и слободи.

1.1. ЕФЕКТИВНОСТ ВО ПОСТАПУВАЊЕТО ПО ПРЕТСТАВКИ

	1 октомври – 20 декември 2021	
Број на постапки поведени по службена должност (по основ)	1. Раса, боја на кожа, национална или етничка припадност, припадност на маргинализирана група, социјално потекло, имотен статус или друга основа	/
	2. Сексуална ориентација, родов идентитет, род, пол, семејна и брачна состојба	/
	3. Образование	/
	4. Ментална и телесна попреченост	1 – (по основ на попреченост)
	5. Здравствена состојба	/
	6. Социјален, личен и општествен статус	/
	7. Ненаведено	/
	Вкупно: 1	

Број на примени претставки (по основ)	1. Раса, боја на кожа, национална или етничка припадност, припадност на маргинализирана група, социјално потекло, имотен статус или друга основа	12 етничка припадност 10 припадност на маргинализирана група 1 раса 1 боја на кожа 1 имотен статус 1 возраст 1 религија или верско уверување 3 политичка припадност 1 (друго) вакцинален статус
	2. Сексуална оријентација и родов идентитет, род, пол, семејна и брачна состојба	9 сексуална ориентација 11 пол 8 родов идентитет 3 род 2 семејна и брачна состојба
	3. Образование	3
	4. Ментална и телесна попреченост	2
	5. Здравствена состојба	1
	6. Социјален, личен и општествен статус	8 личен и општествен статус
	7. Ненаведено	1
Број на донесени мислења и препораки	21 мислење, во кои во 12 утврдила дискриминација и во 9 не утврдила 1 заклучок 1 решение за отфрлање на предмети	
Просечно траење на постапките	6 постапки траеле подолго од законскиот рок од 60 дена	
Број на донесени општи препораки во случај на дискриминација на поголем број лица	4 општи препораки до институциите за отстранување на систематска дискриминација кон лицата со попреченост	
Број на постапки во кои Комисијата се јавила како замешувач	/	

1.2. ЕФЕКТИВНОСТ ВО СОРАБОТКАТА СО ИНСТИТУЦИИ

	октомври – декември 2021 г.
Соработка со лица и институции на полето на заштитата од дискриминација	Потпишани три меморандуми за соработка, со Агенција за заштита на лични податоци, Институт за човекови права и Македонско здружение на млади правници
Мислења и препораки за следењето на имплементацијата на ЗСЗД	/
Број на иницијативи за измена на прописи, заради спроведување и унапредување на заштитата од дискриминација	/
Број на мислења по предлози на закони	/

1.3. ЕФЕКТИВНОСТ ВО АКТИВНОСТИТЕ ЗА ПРОМОЦИЈА

	октомври – декември 2021 г.
Број и вид преземени активности за промоција, заштита и превенција на еднаквоста, човековите права и недискриминацијата	Претседателката и членовите на Комисијата се активни во присуство на настани и дебати со цел промоција на недискриминацијата
Број на изготвени и објавени посебни и тематски извештаи	/

2.

ТРАНСПАРЕНТНОСТ

Транспарентноста се однесува на степенот на информираност на јавноста за остварување на функцијата на овој орган, за одредени случаи на дискриминација од интерес на граѓаните, актуелните состојби поврзани со почестите видови дискриминација, известување за давање општи препораки за одредени прашања од областа на еднаквоста и недискриминацијата, како и за соработката со соодветни национални тела на други држави, меѓународни и регионални организации на полето на заштитата од дискриминацијата.

2.1. ТРАНСПАРЕНТНОСТ И ЈАВНОСТ

	октомври – декември 2021 г.
Број на одржани конференции за медиуми	Во овој период КСЗД одржа прес-конференција на 3 декември по повод меѓународниот ден на лицата со попреченост
Број на споделени мислења, наоди и препораки, со обраќање до јавноста од кој било медиум	Во овој период КСЗД директно се обраќала, преку нивната Фејсбук страница, и со своето обраќање на оваа платформа има споделено повеќе мислења, наоди и препораки.
Функционалност, ажурност и лесна пребарливост на web страницата	Во декември 2021 Комисијата ја пушти во употреба новата веб страница
Јавност во постапката за избор на членови на Комисијата	Јавниот повик за уште еден член на КСЗД беше објавен во „Службен весник“ бр. 102, во мај 2021 година, и поставен на Фејсбук страната на КСЗД. Интервјуата со кандидатите за член на Комисијата беа јавни, со присуство на граѓански организации во Собранието. Сепак членот сè уште не е избран.

3.

ОТЧЕТНОСТ

Отчетноста е тесно поврзана со транспарентноста на Комисијата, бидејќи од бројните надлежности, кои се законски определени, произлегуваат три сегменти на отчетност: а) преку објавување Квартални извештаи, доставување Годишен извештај за својата работа до Собранието на РСМ и изготвување Финансиски извештај за располагање со средствата од буџетот, наменет за работа на Комисијата.

	октомври – декември 2021 г.
Објавување Квартални информации за работата	Првите два квартални извештаи кои го опфаќаат периодот до октомври 2021 година се објавени на веб-страницата на Комисијата
Поднесување на Годишниот извештај за работа до Собранието на РСМ, во законски рок и објавување на истиот	/
Објавување финансиски извештај за располагањето со буџетските средства	/

ЗАКЛУЧОК

Од презентацијата на достапните квартални извештаи на Комисијата видливо е дека истата се соочува со недостиг од техничка опрема и стручен кадар. Како позитивен напредок во овој период е пуштањето во употреба на новата веб страница на Комисијата на која се достапни мислењата, општите препораки на Комисијата, статистички податоци, податоци за вклучување во судски постапки, стручни мислења на Комисијата, како и останати податоци корисни за јавноста.

Исклучително корисен е воспоставениот систем на прибирање и обработка на статистички податоци во врска со дискриминацијата и можноста за директно пријавување на дискриминација преку веб страницата.

Комисијата, во извештајниов период, примила значителен број на претставки за заштита на правата кои како основ ја имале сексуалната ориентација, родо-виот идентитет или пол (вкупно 28). Од нив дури 9 претставки се однесувале на дискриминација заснована на сексуална ориентација и 8 на дискриминација заснована на родов идентитет, кои, како нови основи, се внесени во новиот Закон за спречување и заштита од дисискриминација.

